

Lopend *Vuur*

Onverhard wandelen

Wandelen met poëzie
Grensgang Overijssel
Ode wandelingen
Wandelbarrières
Plannen via wandelnetwerken

Van de redactie

In dit nummer komen veel situaties aan bod waarin sprake is van een barrière voor wandelaars. Steeds vaker is dat vanwege een afgesloten spoorovergang, zoals in Ruurlo, Heemstede (Laantje van Alverna) en Bodegraven. In andere gevallen wordt de barrière veroorzaakt door een afgesloten wandelpad, zoals de Hoge Dijk in Aalsmeer, het pad bij de Schietberg en het kerkepad in Ouddorp. Soms is daar een oplossing voor, maar daar moet veel energie in gestoken worden en kunnen jaren mee zijn gemoeid.

Het onderwerp poëzie en wandelen is een aspect dat tot nu toe wellicht onderbelicht is gebleven in Lopend Vuur, maar Constance Kemperman brengt dit onder onze aandacht.

Alice Drenthe maakt ons wegwijs in de mogelijkheden van diverse wandelrouteplanners. Plannen we onze wandelingen straks alleen nog langs virtuele knooppunten?

Berry van Iersel, onze nieuwe secretaris van het bestuur werd geïnterviewd door Arie de Jong.

Harry Uitermark neemt ons mee op pad langs de grens van de provincie Overijssel.

Verder treft u stukjes aan over de diverse Odewandelingen, een overzicht welke wandelingen dit jaar hebben plaatsgevonden met een vooruitblik naar 2024.

We wensen u weer veel leesplezier toe.

Oproep van het bestuur

Op dit moment bestaat het bestuur uit vijf leden, met ondersteuning door een bestuursassistent. Een van de bestuursleden heeft onlangs te kennen gegeven om gezondheidsredenen te willen stoppen met bestuurswerk. Bovendien hebben enkele bestuursleden op dit moment (mantel)zorgtaken. Gelet op de vele zaken die er op het bestuur afkomen is er nood aan aanvulling, ondersteuning en uitbreiding van het bestuur. Volgens de statuten kan het bestuur uit 7 personen bestaan. Het zou welkom zijn als er zich enkele leden zouden willen melden om het bestuur te komen versterken. De taken zouden dan beter en evenwichtiger verdeeld kunnen worden. Bij deze daarom een oproep om, mocht je interesse hebben, via de mail je belangstelling kenbaar te maken. Als je wilt weten wat het bestuurswerk zoal inhoud dan kun je je voor informatie wenden tot de secretaris Berry van Iersel (email: secretaris@tevoet.nl).

Hopende op voldoende respons,

het bestuur van TeVoet

Colofon

Lopend Vuur is het ledenblad van de vereniging TeVoet. Het verschijnt drie maal per jaar.

Jaargang 29 • nummer 3 • december 2023

Redactie

Bert de Boer, Alice Drenthe, Arie de Jong, Constance Kemperman en Jan Rijnsburger. Verder werkten aan dit nummer mee: Harry Benschop, Nico van Delft, Jan van der Does, Diny van Faassen, Jos van der Heide, Eeffien Huizing, Jeroen Jacobse, Peter Oosterling, Bertie Schonk (foto pg 2), Ineke Thierauf, Wim van Tuyl, Harry Uitermark, Nico Vlasveld.

Reacties en bijdragen kunnen worden gezonden naar: redactielopendvuur@tevoet.nl

Vereniging

TeVoet ziet zichzelf als de vereniging van hoeders van het onverharde pad. TeVoet behartigt in Nederland al ruim 25 jaar de belangen van de recreatieve wandelaar en zet zich in voor behoud, verbetering en uitbreiding van onverharde paden. TeVoet streeft naar een wandelinfrastructuur die goed toegankelijk en bewegwijzerd is en die de mogelijkheid biedt cultuurhistorische en landschappelijke waarden te beleven. De vereniging staat ten dienste van de leden, die vooral lokaal en regionaal als vrijwilligers actief zijn.

Lidmaatschap

Voor het aanmelden van nieuwe leden en voor verhuisberichten: Ledenadministratie TeVoet, Antwoordnummer 47, 3350 VB Papendrecht (postzegel niet nodig), ledenadministratie@tevoet.nl. Bankrekening NL95 TRIO 0320 6261 05 ten name van TeVoet. Het lidmaatschap van de vereniging bedraagt € 25,- per jaar. Het lidmaatschap wordt automatisch verlengd, tenzij vóór 1 december schriftelijk is opgezegd bij de ledenadministratie. Elke opzegging wordt bevestigd. Is de bevestiging niet binnen twee weken door de opzegger ontvangen dan is de opzegging niet bij TeVoet terecht gekomen. TeVoet is erkend als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

Bestuur

Jeroen Jacobse (voorzitter@tevoet.nl)
Berry van Iersel (secretaris@tevoet.nl)
Nico van Delft (penningmeester@tevoet.nl)
Jan Rijnsburger (bestuurslid2@tevoet.nl)
Ineke Thierauf (bestuurslid1@tevoet.nl)
Bestuursassistent: Ria Snoek

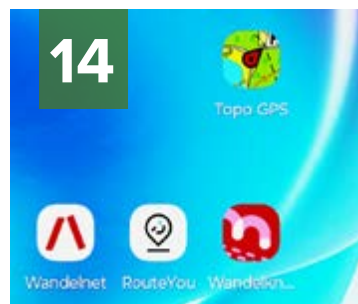
Regiocontactpersonen

Contactinformatie van de regiocontactpersonen is te vinden op de website <www.tevoet.nl>Over TeVoet>Vereniging

Vormgeving en druk

Obreen Media, Hendrik-Ido-Ambacht
Het volgende nummer van Lopend Vuur verschijnt in april 2024. Inleveren van kopij vóór 1 maart 2024 bij: redactielopendvuur@tevoet.nl

Foto omslag: Foto Nieuwjaarswandeling 2023, Bert de Boer

- 2** Van de redactie
- 4** Van het bestuur
- 5** Wandelen op maat met poëzie op straat
- 6** Grensgang Overijssel - een wandeling langs de provinciegrens van Overijssel
- 8** Interview met Berry van Iersel - secretaris bestuur TeVoet
- 10** De Odewandelingen in 2023 en 2024
- 12** NABO's Ruurlo - interview met voorzitter Kees Zwaan, Wandeloverleg Gelderland
- 13** De paden op...
- 14** Wandelroutes plannen - via wandelnetwerken
- 16** Regionieuws

Van het bestuur

Het is (bijna) 2024. Tevoet bestaat dan 30 jaar. Nog steeds zijn er acties nodig om onverharde paden toegankelijk te houden en te behoeden voor fietspadisering.

Afgelopen jaar is het bestuur versterkt met de komst van een nieuwe secretaris, Berry van Iersel, en een bestuursassistent, Ria Snoek. Ineke Thierauf zal, na jaren bestuurswerk, stoppen. Daarom zijn we dringend op zoek naar één of twee nieuwe bestuursleden. Zie de oproep op pagina 2.

Tevens werd tijdens de laatste algemene ledenvergadering door een aantal leden de wens geuit om naast de jaarlijkse ledenvergadering te onderzoeken of er ook themadagen georganiseerd zouden kunnen worden. Het bestuur wil met dit idee aan de slag. Binnen het bestuur zijn al enkele mogelijke thema's naar voren gekomen, maar we zijn benieuwd welke thema's er vanuit de leden leven. Vandaar het volgende verzoek: wilt u aangeven welk thema of thema's tijdens een te organiseren themadag aandacht zou mogen krijgen? U kunt uw reactie sturen naar de secretaris Berry van Iersel, secretaris@tevoet.nl

Afgelopen jaar zijn er veel wandelingen georganiseerd. Ook in 2024 gaan we daarmee door. Om te beginnen op zaterdag 13 januari. Deze keer in de provincie Utrecht. We lopen een mooi deel van het Kromme Rijnpad, een pad vol cultuur, geschiedenis en natuur. Wij nodigen u van harte uit om mee te wandelen en met ons het nieuwe jaar in te luiden.

Jeroen Jacobse, voorzitter

Contributie 2024

Zoals eerder meegedeeld heeft de Algemene Ledenvergadering de contributie voor 2024 vastgesteld op € 25,00. Begin januari ontvangt u de factuur die automatisch wordt verzonden via de e-mail. De enkele leden waarvan we geen e-mailadres hebben ontvangen die per post, wat uiteraard papier en porto kost. De leden die wel een e-mailadres hebben maar de post toch nog via de brievenbus ontvangen verzoeken wij dringend het e-mailadres door te geven via ledenadministratie@tevoet.nl. Het overgrote merendeel van de leden heeft een incassomachtiging afgegeven. Ook van de resterende leden zouden wij graag een incassomachtiging ontvangen. Staat er op uw factuur nog het verzoek om het bedrag over te maken, dan stelt ondergetekende het zeer op prijs als u alsnog een incassoformulier zou willen afgeven. U kunt een formulier opvragen via penningmeester@tevoet.nl. Het scheelt mij heel veel werk want losse betalingen moeten apart worden verwerkt, terwijl voor alle incasso's als één bedrag binnen komen en in het boekhoudpakket automatisch worden verwerkt naar de individuele leden.

Nieuwjaarswandeling

Langs het Kromme Rijnpad, van Amelisweerd naar Werkhoven.

De Kromme Rijn was een belangrijke waterverbinding en de grens van het Romeinse Rijk. Het Limespad loopt voor een deel over het Kromme Rijnpad. We wandelen een oud jaagpad, waar vroeger de trekschuit voer naar Dorestad (Wijk bij Duurstede), een belangrijke handelsstad in 700, nu een aantrekkelijk wandelgebied.

Datum: zaterdag 13 januari 2024

Start met koffie/thee om 10u30 bij De Moestuin, Laan van Maarschalkerweerd 2, Utrecht, Start wandeling 11 uur

Lengte wandeling 14 km, horecastop in Bunnik na 7 km en in Werkhoven. (Zie ook de website van TeVoet: www.tevoet.nl)

Aanmelden vóór 10 januari 2024 bij Lia Trimp, cp.trimp@casema.nl of tel 0172 214565 Leden gratis, niet-leden 5 euro (overmaken op NL95 TRIO 0320 6261 05, t.n.v. TeVoet)

De koffie bij de start en één consumptie in Bunnik zijn voor rekening van TeVoet.

Opzegging

Een lidmaatschap dat is opgezegd na 1 december 2023 eindigt statutair pas op 31 december 2024 (zie ook het colofon). Na de schriftelijke opzegging krijg je altijd een bevestiging via mail of per post. Heb je die niet ontvangen, dan wil dat zeggen dat er bij de ledenadministratie geen opzegging is binnengekomen en de contributie 2024 gewoon betaald moet worden.

Samenwerking Antilope Outdoor

Antilope Outdoor heeft aangegeven om de samenwerking in 2024 niet te verlengen, derhalve kan vanaf 1 januari 2024 geen beroep meer gedaan worden op de 10% korting. Wat het bestuur betreft is dit jammer, maar we gaan op zoek naar een nieuwe samenwerking met een leverancier van wandelspullen.

Nico van Delft, penningmeester en ledenadministrateur

Algemene ledenvergadering

De algemene ledenvergadering vindt plaats op 20 april 2024 te Culemborg, in de Gelderlanderfabriek (vlakbij het station).

Wandelen op maat

met poëzie op straat

De meeste wandelroutes volgen niet zomaar een pad. Zij kennen een thema. Denk aan het Grenslandpad, het Trekvogelpad of het Waterliniepad. Dat geeft de padenmakers houvast. Kortere routes zijn ook in te delen in categorieën, bijvoorbeeld Klompenpaden (150 stuks inmiddels!), blote-voeten-paden of NS-wandelingen. Dus dat er ook poëzie-routes zijn, is niet zo verwonderlijk.

Een poëzie-route leidt je langs gedichten, soms op het land, meestal in de stad, maar denk niet dat wandelen het thema is. Integendeel, verzen waarin de voeten spreken zijn zeldzaam. Je kunt een gedicht wel de titel 'Wandeling' geven, maar de versregels gaan over iets anders. Toch ben je met Annie M.G. Schmidt wel degelijk onderweg:

WANDELING

*Ter hoogte van het Koningsplein
was onze liefde engelrein.
Maar bij de Munt werd het al minder.
Mon Dieu, als ik het niet verhinder...
Hoe zal 't dan bij de Amstel zijn?*

Ook het gebruik van het werkwoord 'lopen' betekent niet per definitie dat je aan de wandel bent. Of zou Lévi Weemoedt de NS-wandelingen in gedachten hebben?

Perpetuum immobile

*Wie dagelijks
op een station
moet zijn*

*gaat steeds
minder hopen*

*dat iets loopt
als een trein*

Aan de muur

In de binnenstad van Leiden vind je sinds jaar en dag gedichten op de muren van allerlei panden. Van oud tot nieuw, kort en lang en in vele talen. Wandelend door de Breestraat kom je Piet Paaltjes tegen op de zijmuur van het Minerva-gebouw en even verder lees je het testament van de Chileense dichter Pablo Neruda.

Op de website van de organisatie achter deze muurgedichten staan suggesties voor thematische wandelingen, info over de dichters en de vertalingen. Zo ook deze van het gedicht Sensation van de toen 16-jarige Arthur Rimbaud (1854-1891). Hij wandelt!

*Ik zal op pad gaan in het zomers avondblauw,
Geprikt door korenaren over dun gras lopen:
Verdroomd zal ik mijn voeten drenken in de dauw
En ik zal door de wind mijn haren laten dopen.*

*Elk woord, elke gedachte zal me dan vergaan:
Maar weidse liefde zal zich in mijn ziel verbreiden
En als een vagebond zal ik ver, heel ver gaan
Door de Natuur verblijd alsof een vrouw me leidde.
(Vertaling: Paul Claes)*

Op de hei

Niet alleen steden (Maastricht, Zutphen, Middelburg, Helmond, Gorinchem, Leeuwarden) doen aan poëzie. Natuurmonumenten heeft op de Oude Buisse Heide (bij Zundert) een route uitgezet met onderweg gedichten van Henriette Roland Holst (1888-1976). Zij en haar man Richard hadden daar een zomerverblijf en een atelier.

Henriette (roepnaam Jet, ook wel rode Jet) was een actief socialiste en het is dan niet vreemd dat Willem Drees daar regelmatig te gast was. Voor haar verzen was ze twee keer genomineerd voor de Nobelprijs voor de Literatuur. In haar geboorteplaats Noordwijk is een gedenkteken te vinden. Aan de muur.

Constance Kemperman

Om te lopen/te declameren

Alle info over de muurgedichten in Leiden staat op muurgedichten.nl. Bij wandel.nl (de website van de Wandelbond) kun je 8 poëzieroutes vinden, o.a. die van Henriette Roland Holst. Straatpoëzie.nl verzamelt alle gedichten die in de openbare ruimte te lezen zijn in Nederland en Vlaanderen. Ook kun je je daar opgeven voor poëzie wandel- of fietsroutes door de stad Utrecht. Het Poëziecentrum Nederland in Nijmegen organiseert maandelijks een poëziewandeling. En met een beetje googlen is er nog veel meer te vinden.

Grensgang Overijssel

Een wandeling langs de provinciegrens

Een vriend van mij verzorgde de opmaak van het boek **Grensgang. Een historische reis langs de randen van Overijssel** (IJsselacademie, 2012) van auteur Jan ten Hove. Zo kwam ik in het bezit van dit boek, dat

de historische totstandkoming van de grens van de provincie Overijssel beschrijft. Dit boek bracht me op het idee om een wandeling langs die grens te ontwerpen. Om te beginnen vanachter mijn

computer, met de topografische kaart of Open Street Map op mijn beeldscherm. De digitale provinciegrens vond ik ergens op het web en daaruit bleek dat die grens om en nabij de 424 kilometer lang is (alleen de grenzen van Gelderland, Noord-Brabant en Limburg zijn langer).

Hoe een wandeling langs de grens te construeren?

De volgende hiërarchie van randvoorwaarden stelde ik op: (1) begin- en eindpunt van een etappe gelegen bij een openbaarvervoerhalte (trein of bus), (2) etappelengte niet meer dan 20 kilometer, (3) elke etappe zo dicht mogelijk bij de provinciegrens gesitueerd, en (4) landschappelijk aantrekkelijk gelegen.

Pas bij dit vierde punt kwam het thema onverhard om de hoek kijken, en werd dus min of meer een collateral, een bijkomstigheid. Verder was er nog de wens om halverwege een pauzemoment te hebben, bij een café, rustpunt of pleisterplaats.

Ik zeg nadrukkelijk een hiërarchie van randvoorwaarden, want om een openbaarvervoerhalte te vinden (voorwaarde 1) moet je je soms van de provinciegrens verwijderen (voorwaarde 3), zoals te zien is in de afbeelding hieronder,

met name in het noorden van Overijssel.

Overigens valt de wandeling maar zelden samen met de provinciegrens, en vaak is dat een onmogelijk wandeltracé als het een waterloop betreft (zoals de IJssel, de Reest en Dortherbeek). Alleen bij delen van de rijksgrens - ook provinciegrens - met Duitsland kun je letterlijk over de grens lopen. Met al deze randvoorwaarden puzzelend ontwierp ik een wandeling met dertig etappes, en een totale lengte van 522 kilometer

Zoals gezegd, vanachter het beeldscherm. Of het zo kon werken stelde ik vast door elke etappe op de fiets in het terrein te verkennen.

Publicatie

Aldus publiceerde ik elke maand een etappe op De Wandelsite (dewandelsite.nl), zodat liefhebbers konden inschrijven en meelopen. Tegelijkertijd publiceerde ik de etappe in Google Maps (zie link hieronder).

Ik hecht nogal aan 'pleisterplaatsen' aan begin en einde van een etappe, liefst ook tussenin. Zo gebruikte ik vele cafés, StationsHuiskamers (Meppel), snackbars (Hardenberg), campings (Harfsen), ateliers (Kampen), tuincentra (Overdinkel), zelfs éénmaal een ziekenhuis (Meppel). Ook dorpshuizen (Wanneperveen) en soms een particuliere tuin (Laar) deden mee. Tenslotte hadden we ervaringen met rustpunten (Radewijk), die waren zeer gunstig (zie rustpunt.nu). Hoewel begin- en eindpunt van iedere etappe met openbaar vervoer bereikbaar was, was er soms een beperking met het aan- en afreizen, vooral bij een groep wandelaars. We kwamen namelijk in diverse uithoeken van de provincie, alwaar buurtbussen opereren met een beperkte capaciteit, 6-8 zitplaatsen. Meestal voldoende, maar niet als de lokale bevolking óók gebruik maakt van de buurtbus. Omdat buurtbussen door vrijwilligers worden gereden, kregen we het wel eens voor elkaar, om hen op en neer te laten pendelen bij een grotere groep.

©Heleen de Roode.

Onbetreden paden

Kwamen we nu bij al die uithoeken op plaatsen, waar geen mens ooit een stap had gezet? Nou nee, het was tenslotte veelal agrarisch gebied, gecultiveerd en goed onderhouden. Misschien één plek, de Bolksbeek, een grensbeek tussen Overijssel en Gelderland, wekte de indruk nauwelijks betreden te zijn

Hoe dan ook, zo'n 'willekeurig' wandeltracé brengt je toch op plaatsen, waar je anders nooit een voet zou zetten (Breklenkamp, de 'taartpunt' in Noord-Twente, bijvoorbeeld). De eerste etappe was op 29 september 2018 en de laatste etappe op 26 juni 2021. Kenmerk van een langjarig wandelproject: alle seizoenen maak je mee. In totaal hebben 75 personen één of meer keren meegelopen.

Van de wandeling heb ik een boekje met foto's en kaartjes gemaakt, dat je kunt downloaden (zie de link hieronder; ik heb nog wat gedrukte gratis exemplaren; wie het eerst komt...).

De Bolksbeek, oeroude grensbeek tussen Overijssel en Gelderland.

Ik vind het een reuzeleuke puzzel, zo'n wandeling te ontwerpen. Enerzijds het voorwerk achter de computer, en anderzijds het verkennen op de fiets in het terrein, dat is voor mij zeker 50% van de lol van het wandelen zelf. Inmiddels ben ik een nieuw grootschalig project gestart, van Cadzand naar Bad Nieuweschans, met vergelijkbare randvoorwaarden.

Links

Google Maps: <https://www.google.com/maps/d/edit?mid=1AYDoUPBG72M6IbUNuivo8AJdmuvCJRqs&ll>

Wandelboekje: https://drive.google.com/drive/folders/1xmCIZUvmRvyae5mN-A3AbPup_uh8qj2X

Harry Uitermark

10% KORTING
op uw Wandeluitrusting

Voor leden van: **TEVOET**
VERENIGING VAN WANDELAARS

Bij uw wandelspecialzaak
Antilope Outdoor
Cortgene 9, Alblasserdam
078 - 785 03 51
www.antilopeoutdoor.nl

Deze bon is geldig tot 31 December 2023

WIN

DE MOOISTE WANDELGIDSEN VAN NEDERLAND

WWW.GEGARANDEERDONREGELMATIG.NL

We stellen u voor

Berry van Iersel

De functie van secretaris van TeVoet was ongeveer een jaar niet ingevuld. Sinds de jaarvergadering in april 2023 heeft TeVoet weer een secretaris, Berry van Iersel. Lopend Vuur ging met hem praten en doet daar hierna verslag van. Het gesprek was in De Bruine Boon te Leiden. Bij de ontmoeting was daar het liedje Lola van The Kinks te horen. Dat bracht Berry op een curieus album van de Kinks waar hij een mooie herinnering aan had. Het conceptalbum over een vereniging die een dorp en de natuur er omheen wil beschermen: The Village Green Preservation Society.

Hoe word je secretaris?

Ik was al heel lang slapend lid van TeVoet. Ik wandelde wel veel, maar de wandelingen van TeVoet waren meestal in de Randstad en ik woon in Nijmegen. Toen werd er een wandeling georganiseerd in Dalfsen en daar heb ik aan meegedaan. Dat was een fijne dag, mooie wandeling, maar vooral: leuke mensen om dat samen te doen en na afloop een nazit. Een volgende wandeling was in Deventer, die was ook verrassend. Daarna werd ik benaderd door Jeroen Jacobse, de voorzitter, met de vraag of ik wat wilde doen in het bestuur. We hebben nog een keer doorgepraat, ik ben een keer bij een bestuursvergadering geweest en daarna besloot ik dat ik op het verzoek om secretaris te worden in wilde gaan, eigenlijk nog zonder te weten wat het allemaal inhield.

Wie is Berry van Iersel?

Ik werd op 4 juli 1954 geboren in Tilburg en groeide daar op. Ik ben me daar altijd op een of andere wijze wel verbonden mee blijven voelen en ik houd nog steeds van Tilburg, en vind het mooi dat die stad na de teloorgang van de textielindustrie en de armoede en werkloosheid die daar het gevolg van was, zich weer heeft opgericht.

Op de middelbare school raakte ik gefascineerd en nieuwsgierig naar het heelal en de plaats van de mens daarin en dat leidde ertoe dat ik op mijn 17e wis-, natuur- en sterrenkunde ging studeren in Utrecht. In mijn studententijd heb ik een bijbaan gehad bij sterrenkunde en o.a. geassisteerd bij de data-analyse van het toen voor het eerst ontdekte zwarte gat. Toch heb ik die studie toen niet afgemaakt. Ik wilde, door diverse ervaringen daar, toch wat anders en kwam terecht bij een andere passie die een vervolg kreeg op de Academie voor Lichamelijke Opvoeding. Die sloot ik af met een bevoegdheid docent bewegingsonderwijs. Daarna haalde ik ook nog bevoegdheden voor een aantal andere vakken en dat was het begin van een loopbaan in het onderwijs. Daar heb ik uiteindelijk in verschillende soorten onderwijs zo'n 15 verschillende vakken gegeven. Met talen had ik weinig maar verder omvatten die verschillende vakken een breed spectrum: van onderwijs in bewegen en exacte vakken tot filosofie en geschiedenis.

Mijn eerste echte banen waren in Rotterdam (bij het MBO in Rotterdam Zuid) en in Vlaardingen (bij de toen nog 'Opleiding voor Kleuterleidsters'). Aanvankelijk woonde ik in Brabant, later verhuisde ik naar Vlaardingen. Dat kwam goed uit, want na een paar jaar kwam ik terecht in Hoek van Holland, deelgemeente van Rotterdam, om daar allerlei vakken te geven bij de gemeentelijke middelbare school. Kleinschalig, met ongeveer 300 leerlingen. Zo jong als ik was, werd ik daar geconfronteerd met een collega die, toen de directeur met pensioen ging, de ambitie had hem op te volgen. De man was erg autoritair en onaangenaam voor de kinderen. Hij had echter grote steun in het dorp, dus kostte het grote moeite te voorkomen dat hij directeur werd. Dat is een heel verhaal, maar Hans Simons, toen wethouder Onderwijs van Rotterdam, was me er uiteindelijk dankbaar voor.

Rond 1985 begon de fusiegolf in het hoger onderwijs. Gemiddeld heb ik vanaf toen ongeveer elke twee jaar een fusie of reorganisatie meegemaakt. Het was bizar. Het ergste was dat in het onderwijs steeds meer de mentaliteit van de managers zonder 'hart voor onderwijs' ging domineren, en niet meer het geven van kwalitatief goed onderwijs op de voorgrond stond.

Toch ben ik altijd in het onderwijs gebleven, want het is prachtig om kinderen en studenten te kunnen begeleiden en ondersteunen bij hun verdere ontwikkeling. Hoe dan ook, die fusiemanie zorgde er op een gegeven moment voor dat ik in 1989 naar Arnhem verhuisde en daar op de PABO werkzaam werd. Het grootste deel van mijn aanstelling daar bestond uit het onderwijs in bewegen en binnen dat gebied werd ik in de negentiger jaren geconfronteerd met jarenlange bezuinigingen en kaalslag, die de kwaliteit van het onderwijs uitholden. Dit was een landelijke trend en dat

leidde in het begin van de 21ste eeuw tot een verandering in de wettelijke bevoegdheid voor het geven van onderwijs in bewegen aan basisschoolkinderen door PABO-opgeleiden: zij moesten om onderwijs in bewegen te mogen geven een aparte opleiding gaan volgen. Het onderwijs in bewegen had inmiddels voor het management een heel lage prioriteit. Uiteindelijk is me dat niet in de koude kleren gaan zitten. Na nieuwe fusies en reorganisaties die uiteindelijk leidden tot de HAN, de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, werd ik coördinator nascholing bewegingsonderwijs en voorzitter van het landelijke netwerk van PABO-docenten bewegingsonderwijs. In die tijd kreeg ik ook een aanstelling van twee dagen per week bij Hogeschool Windesheim in Zwolle, bij de Academie voor Lichamelijke Opvoeding (CALO). Na enkele ingrijpende operaties en enkele jaren revalidatie bleek dat de HAN achter mijn rug om deals, over het behalen van de aparte (nieuwe) bevoegdheid, had gesloten met allerlei stichtingsbesturen van basisscholen in de omgeving. Toen ik na de revalidatieperiode weer terugkwam wilden ze van me af, ik was blijkbaar te lastig als voorvechter van kwalitatief goed onderwijs in bewegen voor basisschoolkinderen. De HAN stapte naar de kantonrechter en probeerde mij op grond van 'verstoorde' arbeidsverhoudingen naar buiten te werken. Daar is de kantonrechter niet ingetrappt, maar mijn arbeidsovereenkomst met de HAN werd wel ontbonden met een regeling die tot aan mijn pensionering zou moeten gaan gelden. Op dat deel van mijn werkzame leven in het onderwijs kijk ik niet vrolijk terug, het heeft veel stress opgeleverd en mijn rechtvaardigheidsgevoel en vertrouwen in instanties als de HAN en het UWV een behoorlijke knauw gegeven. Mijn werk in Zwolle heb ik tot aan mijn pensionering aangehouden en daar mijn onderwijsleven gelukkig wél bevredigend kunnen afsluiten.

De liefde voor het wandelen

Mijn liefde voor het wandelen begon al vroeg. Toen ik 17 was ging ik voor het eerst met een vriend op wandelvakantie in Noorwegen. Vele jaren heb ik wekenlang gewandeld en gefietst in Scandinavië en Schotland. Ook heb ik heel wat wandelvakanties gevierd op de ruigte van de Shetlandeilanden, enkele keren op de Faeröer en twee keer op Spitsbergen. Ik hou van de noordelijke Europese landen en de indrukwekkende natuur daar. In de zomer wandelen in het zuiden van Europa is me snel te warm. Ik ben wel verschillende keren in het zuiden op vakantie geweest (Pyreneeën, Provence, ook best mooi hoor), maar elke keer liep ik daar in de zomer tegen die warmte op. Het gaat me niet simpelweg alléén om het wandelen, maar om de positieve beleving van het buiten in de natuur zijn. Daar is voor mij niks spiritueels aan. Kijker mee en vogels kijken, heerlijk. En zo doe ik het ook in Nederland.

Het is alleen vervelend dat ik nu niet meer in staat ben om op een dag 15 kilometer of meer te lopen. Als gevolg van de

eerdere operaties en door enkele blessures (van hopelijk toch voorbijgaande aard), ligt mijn max op dit moment ergens tussen de 10 en 15 kilometer. Ik ga vaak bij mij in Nijmegen de Ooypolder in, het is erg mooi daar. Klein stukje fietsen en dan met de kijker aan de wandel.

Het besturen van TeVoet

Jarenlang was ik al lid van TeVoet. Waarom is iemand lid van TeVoet? Toch in de eerste plaats uit liefde voor het onverhard wandelen. Wanneer heb je het over onverhard wandelen? Toch vooral als het niet gaat om een weg of een pad dat keurig is geasfalteerd of geplaveid. Hoe dan ook, het kwam nu op mijn weg om een actieve rol te gaan vervullen in de vereniging. Wat ik zie is dat veel van de actieve leden wat ouder zijn en dat het draait op een beperkt aantal vrijwilligers. Dat is jammer en maakt het geheel kwetsbaar, ondanks het enthousiasme van de actieve leden. Aanwas van enthousiaste, nieuwe en jongere leden is daarom welkom en gewenst.

Ga ik mezelf na, als secretaris kan ik hopelijk nog een poosje mee, maar mijn fysieke beperkingen maken dat erg lange wandelingen er voor mij niet meer in zitten. Bij een Ode-wandeling rondom Hilversum afgelopen jaar was het mooi dat er naast het begin- en eindpunt ook ongeveer halverwege nog een in- en uitstapmogelijkheid was. Ook om te voorkomen dat mensen afhaken die graag mee blijven doen, kan het een idee zijn om bij dagwandelingen van TeVoet zo'n optie in te bouwen en dat dan ook vooraf kenbaar te maken.

Het interview werd afgenomen door Arie de Jong. De foto's van Berry van Iersel in de Ooypolder zijn van hem afkomstig en die in de Bruine Boon is gemaakt door Arie de Jong.

De Odewandelingen

in 2023 en 2024

Bij TeVoet staat het onverhard wandelen natuurlijk centraal. Sinds een aantal jaren houden TeVoet en Wandelnet samen de campagne 'Ode aan het Onverhard Wandelen'. Oktober is uitgeroepen tot de maand van het Onverhard Wandelen. In het kader van deze campagne organiseren leden van TeVoet de Odewandelingen, wandelingen die deelnemers laten zien waarom wij ons zo sterk maken voor het in stand houden van onverharde wandelroutes en het wandelen daarover.

In 2023 zijn Odewandelingen gehouden:

- langs de Hollandse IJssel (TeVoet Wandelroute 044);
- van Gouda naar Stolwijk (TeVoet Wandelroute 051);
- rond Utrecht (TeVoet Wandelroute 054);
- rond Schellinkhout (TeVoet Wandelroute 055);
- rond Mechelen (TeVoet Wandelroute 056).

De Odewandeling rond Utrecht was bedoeld als intro op de campagne; half november was er als toegift de wandeling rond Mechelen (georganiseerd door het IVN afdeling Voerendaal samen met de regio-contactpersoon Limburg van TeVoet, Diny van Faassen). Met deze wandelingen werd de bijdrage van TeVoet voor 2023 afgesloten.

De deelnemers waren enthousiast over de kwaliteit van de wandelingen. Zie voor hun impressies de verslagen in Lopend Vuur van september en in dit nummer.

De in juni 2023 geplande wandeling van Ede naar Lunteren moest vanwege de extreme hitte worden uitgesteld. Ook de Odewandeling die in oktober in de Biesbosch was gepland, moest worden uitgesteld, vanwege overmatige regenval. Deze twee wandelingen zullen alsnog worden georganiseerd.

In 2024 gaan we door met de Odewandelingen. Er staan al 3 wandelingen gepland.

Noteer alvast in uw agenda:

- **6 april 2024** de uitgestelde Odewandeling Biesbosch. Deze is nu vol ingetekend. Houd de agenda op de website in de gaten of er plaatsen vrij komen.
- **13 april 2024** Odewandeling Landgoed De Horsten (Wassenaar).
- **nader te bepalen datum** uitgestelde Odewandeling Ede-Lunteren. Nadere informatie website TeVoet.

Mocht u in 2024 ook een Odewandeling willen organiseren (op een zelf te kiezen plaats en datum): laat het ons weten via campagne@tevoet.nl. Alle initiatieven zijn welkom!

Jos van der Heide

Odewandeling Schellinkhout

Een verslag

21 oktober 2023

Hoera! Eindelijk een Odewandeling die doorging. Want het moet worden gezegd dat het met onze Odewandelingen niet meezit. Het weer zag er aanvankelijk ook op 21 oktober niet zo goed uit maar dat viel uiteindelijk mee.

Wij waren met ons zevenen, onder wie onze voorzitter himself! Johan Zutt had corona. Peter Oosterling nam de gidsrol over.

Schellinghout bleek een aardig lintdorp dat trouwens niet, zoals je wellicht zou denken, bij Hoorn behoort maar onderdeel is van de gemeente Drechterland.

Wij dronken eerst wat in De Oase en liepen vervolgens het dorp uit om even later (bij knooppunt 45) linksaf de polder in te gaan. Hier liep vroeger een tramlijn. Zie <https://www.poldersporen.nl/ZK/wijdenes.html> voor aardige informatie hierover.

Fietspad

Hier waren trouwens ooit plannen om een fietspad aan te leggen, waartegen buurbewoners en TeVoet bezwaar maakten. Zoals we konden zien met succes. (Voorlopig althans.) Zie voor het betreffende dossier uit 2021: <https://www.tevoet.nl/belangenbehartiging/lopende-zaken>.

Halverwege leek het Peter verstandiger wegens te grote zompigheid de wandeling niet door het weiland te blijven vervolgen maar terug te keren richting Zuiderdijk. Daar hadden wij een mooi uitzicht op het Markermeer.

In de bocht, waar de dijk naar het Noorden buigt, ligt een grote plas waarover Peter het volgende meldt:

'De kleiput is in de jaren twintig van de 20e eeuw ontstaan door het afgraven van klei, die gebruikt werd voor de versterking van de zeedijk. Deze versterking was noodzakelijk geworden door de overstromingen als gevolg van de stormvloed in 1916. Na de afgraving van de klei ontstond er, rond de rechthoekig gevormde put, een waterrijk natuurgebied, dat dienst doet als broedgebied voor diverse vogelsoorten. Zo broeden er jaarlijks duizenden kokmeeuwen. Ook de geoorde futen broeden hier. Diverse trekvogels verblijven hier voor korte of voor langere tijd.

De weilanden rond de Nek worden gebruikt door foeragerende ganzen'.

Vervolgens bereikten wij via het onverharde deel onderaan de dijk weer Schellinkhout, waar op het kleine strandje de kitesurfers hun thuisstrand bleken te hebben. Dankzij grote

oplettendheid van Peter konden de OV'ers nog net de buurtbus naar Hoorn nemen, anders hadden we twee uur moeten wachten. In Hoorn werd op een terras nog van de zon genoten.

Over die dijk valt nog wel iets te vertellen.

In de recreatietijd (groveweg april-september) vergaat het hier van de motoren. Meestal in grote macho-groepen, met veel lawaai. Tot overlast van velen. Een probleem dat ook speelt op de dijken langs de Waal bijvoorbeeld. Er is een verbod uitgevaardigd op het gebruik van de dijk door deze motoren in genoemde periode. Maar dit besluit wordt aangevochten bij de Raad van State. Wordt vervolgd.

Hartelijk dank aan Peter en Johan voor de organisatie!

Wim van Tuyl

Stadswandeling Utrecht

Een verslag

Onlangs werd ik door mijn vrouw verrast dat wij zaterdag 30 september 2023 naar Utrecht zouden gaan voor een stadswandeling van 12 km. De stad waar ik ben geboren en getogen. Wat een verrassing! Ik was er al jaren niet geweest, laat staan in de buurten en de 5 parken die wij zouden aandoen. Ik ken Utrecht als jochie al vanuit de jaren zestig met nog het oude station, de kerstbomenjacht tussen de Sterrenwijk en Oudwijk. Hoog Catharijne moest nog worden gebouwd. De Catharijne Singel werd toen ook maar gedempt. Het mooie stadshart werd als het ware door een monsterlijk betonnen wolk opgeslokt. En wat schetst mijn verbazing bij aankomst, een 'state of the art' Hoog Catharijne waaronder de singel weer stroomt, zichtbaar onder een groot watervenster midden in de winkelpromenade. Zelfs de kano's zie je er onderdoor varen.

Oud en nieuw

Na 15 minuten lopen waanden wij ons weer in de oudheid van de sluisjes rondom de Weerdsingel en de Oude Gracht, waar het instromend water vanuit de Kromme Rijn samenvloeit met het uitstromend water naar de Vecht. De doorwaadbare plaats Traiectum uit de Romeinse tijd (waar Utrecht zijn naam aan dankt) werd door onze stadsgids Bertie Schonk, met haar diepe historische kennis, weer tot leven gebracht. Wat hebben wij genoten van haar kennis. Vervolgens de oude gasfabriek. Het Griftpark, nu een park met voor elk wat wils, liepen wij via De Biltse Grift door naar Landgoed Bloeyendael waar de grote gebouwen van het Science park en het Provinciehuis hoog boven de bomen uitrijzen. De wandeling liep als het ware door mijn leven heen of andersom. Overal was ik wel geweest. Als kleuter in Oudwijk spelen en sneeuwballen gooien in het Rosarium. Vervolgens via het Wilhelminapark door naar de Minstream waar het oude ziekenhuis Antonius stond.

Kromme Rijn

De Minstream is een prachtig riviertje (kanovaren is mogelijk) dat stroomt vanaf de Zilveren Schaats, door de stadswijken, naar de Stadsbuitengracht. We liepen over de Abstederdijk naar de Oosterspoorbaan die vroeger dienst deed als goederenspoor en is opgeheven en in plaats van de rails is er een fietspad en een voetpad aangelegd. Dit voetpad bracht ons naar de Kromme Rijn waar langs wij weer de stad inliepen en uitkwamen in het Zocherpark, vernoemd naar architect J.R. Zocher, die in 1830 op de plek van de stadswallen dit park mocht aanleggen. Het is gelegen in het Singelgebied tussen het Tolsteegplantsoen en ons eindpunt de Mariaplaats. Het was een geweldige belevenis om onder de deskundige begeleiding van Jos van der Heide en Bertie Schonk van de organisatie TeVoet hierbij te mogen zijn. Wij worden lid en hebben ons weer opgegeven voor de Odewandeling op 28 oktober in de Biesbosch. Ga zo door en ik zal nooit het liedje van Herman Berkien vergeten waar ik u de eerste zin niet van wil onthouden: 'Utereg m'n stadsie daar gebeurt van alle hand het bruist aan alle kant in het hartsie van het land'.

Jan van der Does

Op zoek naar een boeiend cadeau?

Geen idee wat je dit keer je partner, familielid of vriend(in) cadeau kunt geven? Doe een jaarlidmaatschap van TeVoet cadeau voor maar € 12,50. Stuur een mail met de gegevens van de ontvanger naar <ledenadministratie@tevoet.nl>. Hij of zij is daarna een jaar lid van de vereniging en ontvangt de volgende drie nummers van Lopend Vuur.

NABO's Ruurlo

Interview met voorzitter Kees Zwaan, Wandeloerleg Gelderland

“Vanaf vandaag, 23 augustus 2023 is de overweg Reurinkweg in Ruurlo (gemeente Berkelland) gesloten. Deze overweg was een Niet Actief Beveiligde Overweg (NABO). Dit type overweg wordt niet afgesloten met slagbomen en brengt gevaarlijke situaties met zich mee. Daarom heeft ProRail in overleg met gemeente Berkelland besloten de NABO te sluiten”.

Zo luidt het bericht van Prorail op haar website. De Andreaskruizen en borden zijn inmiddels vervangen door een stalen raster. Oversteken is niet meer mogelijk. Maar gelukkig blijft een andere NABO in Ruurlo, aan de Loorsteeg, wel open. Een lange procedure is hieraan voorafgegaan. Daarbij heeft het Wandeloerleg Gelderland (WOG) een belangrijke bijdrage geleverd om de wandelbelangen te vertegenwoordigen.

Opheffing NABO's

In Nederland bestaan nog een paar honderd NABO's. ProRail en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) hebben de ambitie

om 180 openbaar toegankelijke NABO's op te heffen. Deze onbeveiligde overwegen leveren een verhoogd veiligheidsrisico op. In 2018 heeft ProRail de gemeente Berkelland, waarvan Ruurlo deel uitmaakt, gevraagd een voorstel te maken om de onbewaakte overwegen op de Reurinkweg en de Loorsteeg te beveiligen of op te heffen. Het Wandeloerleg Gelderland kreeg lucht van de plannen. Voorzitter Kees Zwaan hierover: “Het WOG heeft toen direct de gemeente hulp aangeboden. Wij wilden wel meedenken over de oplossing. Daarna hebben we echter drie jaar moeten wachten en kregen we van de gemeente noch ProRail een reactie”.

Zienswijze

De gemeente deed het blijkbaar zelf; pas in mei 2021 kwam opeens een ontwerpbesluit van de gemeente om de Loorsteeg en Reurinkweg af te sluiten. Bewoners en o.m. de VVV startten een petitie tegen de afsluitingen. Ook het WOG reageerde.

Kees: “In reactie op het ontwerpbesluit stelde het WOG voor om een gebiedsafweging te maken. Bovendien hebben we in onze zienswijze ook gevraagd naar de aantallen gebruikers. Totaal onbekend. ProRail heeft daarop tellingen uitgevoerd. Daaruit bleek dat er toch wel degelijk

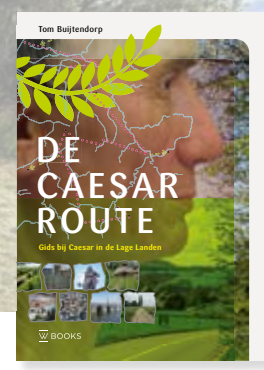
gebruik van de overwegen werd gemaakt. Deze tellingen zijn enorm belangrijk geweest voor het vervolgproces. Daarmee is het gebruik aangetoond en hebben we namens Wandelnet bezwaar aangetekend. Wandelnet is immers belanghebbende en is juridisch aanspreekbaar. Tegelijkertijd kregen we daarmee ingang bij de gemeente, zowel informeel en formeel, en is het voornemen tot sluiting aan ons voorgelegd. Wij hebben daarop een gebiedsanalyse gemaakt. Deze analyse heeft een doorslaggevende rol gespeeld bij de herziening van het collegevoorstel. Het besluit van de gemeente om de overweg af te sluiten heeft door de analyse van het WOG en het indienen van de zienswijze geleid tot een nieuw collegevoorstel. De formele procedure is, dat voorafgaand aan het besluit of een NABO wel of niet gesloten wordt, de Adviesgroep Infrastructuur en Recreatie advies uitbrengt (hierin zitten Wandelnet, de Fietsersbond, NOC/NSF, ANWB, IenW). Per gemeente (want deze dragen 25% bij) wordt gekeken welke overwegen het meest zwaarwegende belang hebben voor de recreatie. Dus er moet een gewogen besluit komen.

NABO aan de Loorsteeg wordt beveiligd

Op basis van gebruik en functie (belangrijk voor het maken van een ommetje vanuit het dorp) is de aanvankelijke sluiting van de overgang aan de Loorsteeg omgezet in het realiseren van een overgang met beveiliging van zogenaamde AHOB's (automatische halve overweg bomen). Dat zal rond 2024/2025 gebeuren. Tot die tijd blijft de overweg passeerbaar voor wandelaars en fietsers en blijft de huidige beveiliging met zogenaamde ZZ hekken bestaan. ProRail heeft aangegeven dat de inbreng van het WOG/Wandelnet hierbij van doorslaggevende betekenis is geweest.

Wat kunnen we hiervan leren? Probeer zo snel mogelijk met de gemeente en met ProRail in contact te komen en zoek naar rechtstreekse contacten. Let op de formele momenten om een zienswijze in te dienen of bezwaar te maken. Trek de overweg in breder verband dan het ene doel om die overweg te sluiten. Daarbij kun je denken aan een analyse van de omgeving van de overweg: zijn er meer overwegen, kun je uitwisselen, waar liggen de routes en hoe worden ze gebruikt. Hou bovendien rekening met langlopende processen. Dit draagt bij aan het in stand houden van meer oversteekmogelijkheden voor wandelaars.

Nico Vlasveld

De paden op...

Groene Hartpad - Streekpad 12 - NIVON

Wandelen door een oase van rust midden in de Randstad

Het werd hoog tijd voor een herziening van deze gids, want de laatste druk is van 2004. En laten we er dan maar een eigentijdse versie van maken, dachten ze bij Nivon: geen routebeschrijvingen meer in de gids. Hoe moet het dan wel? Pas op blz. 39 krijg je daarop het antwoord. De gids geeft grote topografische kaarten, daarnaast zijn er duidelijke markeringen in het veld (geel/rood), de GPX kun je downloaden en de (ouderwetse) routebeschrijvingen vind je (via moderne QR codes) op de website. Dat moet voor elke wandelaar toch meer dan voldoende zijn. In de beschrijvingen gaat de route vaak via wandelknooppunten, maar die zijn jammer genoeg niet te vinden op de kaarten. De gids informeert je wel in detail over het zeer gevarieerde landschap dat je doorkruist, of je wel of niet een hond mee mag nemen en biedt als bonus zes rondwandelingen.

isbn 978 9083 210735

nivon.nl € 13,30 (leden) € 19,90 (niet-leden)

Nijmeegs Luiletterland - Wim Huijser

Wandelen door het literaire landschap van Nijmegen

Twee wandelingen (8,3 en 11,6 km) uitgezet door Rob Wolfs doorkruisen de stad Nijmegen en tonen 27 literaire kijkpunten. Mariken van Nieumeghen mag natuurlijk niet ontbreken met een bronzen beeld op de Grote Markt. Je wandelt door de stad van het ene literair-historische punt naar het volgende. De beschrijvingen van die routes (incl. kaarten) beslaan 11 pagina's en zijn ook te downloaden. De rest van het boek, nog ruim 100 bladzijden bevat verhalen over schrijvers, gekoppeld aan bijzondere plekken en voorzien van foto's en citaten. Vreemd is dat de kijkpuntvolgorde in de route niet gelijk is aan de beschrijving ervan. Je loopt van kijkpunt 25 naar 17 naar 26 naar 1 enz. Een boek voor de lezer-wandelaar.

isbn 978 94 92411 57 0

uitgeverijkontrast.nl € 14,95

Wildwandelingen op de Veluwe - Pieter & Coby Metz

Deze gids brengt je naar 38 wildobservatieplaatsen op de Veluwe. De auteurs zetten 30 rondwandelingen uit van 2 tot 10 km. De opzet is: je gaat naar het kijkpunt en brengt er de nodige tijd door met wild bespieden. Dan loop je met een ruime bocht over mooie paadjes terug naar je auto. Een topografische kaart (verschillend in formaat) toont de route, met de start vanaf een parkeerplaats, vermelding van OV ontbreekt. Dan een korte info over het gebied en welke dieren (ook vogels) er gezien kunnen worden vanaf een wildheuvel of achter een wildscherm. De wolf wordt nergens genoemd. Wel blijkt natuurgebied de Planken Wambuis een eigen 'Big Five' te kennen!

De wandeling wordt traditioneel beschreven en voor routewijzigingen is er de website anoda.nl/wildwandelingen, met ook de gpx-bestanden. Voor wildobservatie zijn er wel spelregels: draag kleding met een schutkleur, wees stil, gebruik geen parfum en nog heel veel meer.

isbn 978 94 91899 49 2

anoda.nl € 14,95

De Caesar route - Tom Buijtenorp

Gids bij Caesar in de Lage Landen

Dit boek heeft een fors formaat en is bepaald geen wandelgids, maar inspireert wel om eropuit te trekken. Je komt alles te weten over de Romeinse aanwezigheid in de Lage Landen (Nederland - België - Duitsland) en de veroveringstochten van veldheer Julius Caesar van 57 tot 50 v.Chr. aldaar. Bijvoorbeeld over het ontstaan van de 'snelweg' voor zijn leger tussen de Noordzeekust en de Rijn bij Keulen.

De route gaat niet alleen over land, maar bezoekt ook musea met als beginpunt het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden. Vanaf daar ga je 4 km noordwaarts naar kamp Roomburg. Een simpel kaartje geeft de route aan, de routebeschrijving staat verspreid tussen de uitgebreide info over wat er onderweg aan Romeinse historie te beleven valt. Dat is soms even puzzelen. En dat geldt voor alle hoofdstukken.

isbn 978 94 62585 79 9

wbooks.com € 22,95

Constance Kemperman

Wandelroutes plannen via wandelnetwerken

In het septembernummer is aandacht besteed aan de apps MAPS.ME en Topo-GPS. Met vooral aandacht voor het gebruik als 'digitale' wandelkaart. Deze keer aandacht voor de mogelijkheden om zelf een route te plannen via een wandelnetwerk. Een route plannen via een netwerk is handig en gaat best snel. Je weet (vrijwel) zeker dat de route over geschikte paden gaat. En met een knooppuntenlijstje en de paaltjes en markeringen is het ook relaxed wandelen. In dit artikel komen vier apps/websites aan bod: Topo-GPS (app, geen website), Wandelnet, Routeyou en Wandelknooppunt (de laatste drie apps met een website).

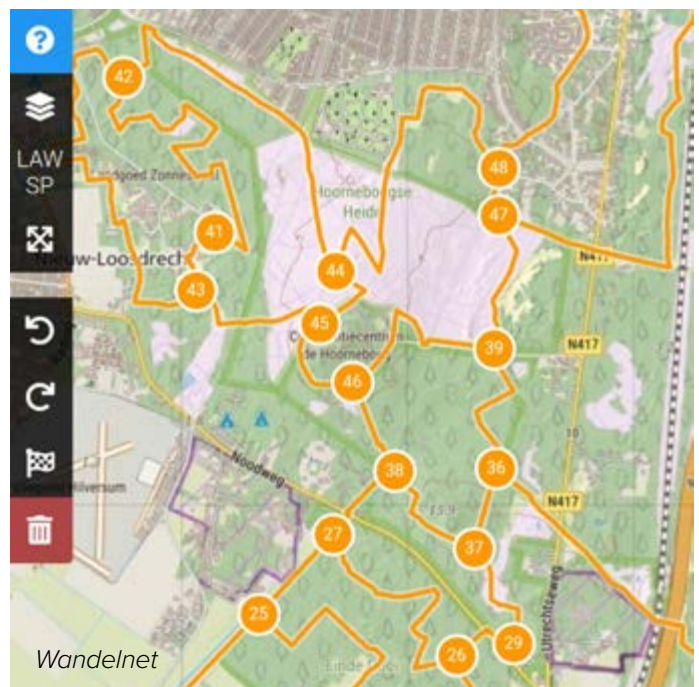
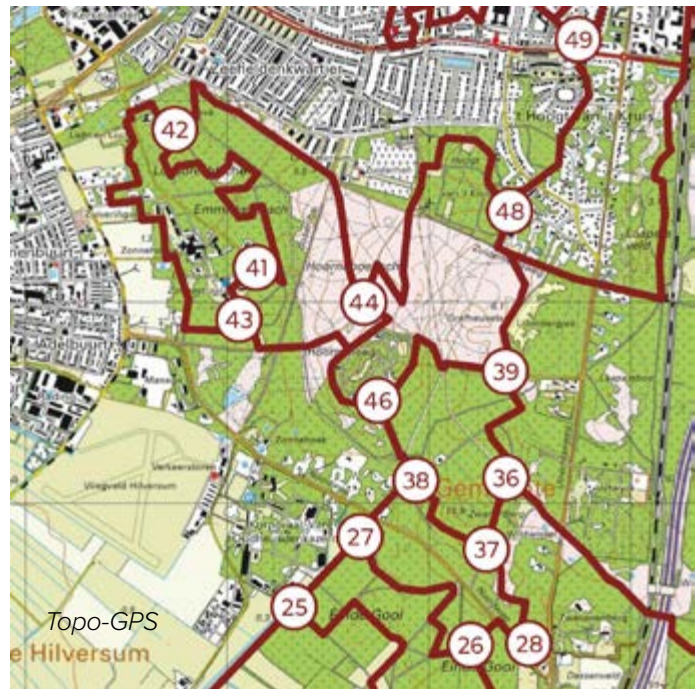
Plannen is handiger op een groter scherm (website op pc of laptop), omdat je een beter overzicht over het gebied en je route hebt. De gemaakte routes kunnen vervolgens eenvoudig worden toegevoegd aan de app op je telefoon. De apps kun je ook installeren op een tablet/iPad en de route daarop maken. Kaarten gekocht of een abonnement? Je kunt die dan ook gebruiken op je tablet. De wandelapp op je mobiel geeft je de mogelijkheid om je weg te vinden, ook als je onverhoopt van de route bent afgeraakt. En als je de route wilt inkorten, of een café'tje buiten de route wilt bezoeken, is een app ook handig. Geen route zelf uitzetten? Drie van de 4 apps kunnen je vanuit een aan te geven startpunt een rondje met een door jou gekozen lengte voorstellen. Deze 'Surprise-Me'-optie kan handig en verrassend zijn.

Topo-GPS

Topo-GPS heeft geen website om je route op te plannen. Maar de app heeft voor netwerkwandelen een paar sterke punten. Allereerst heb je de mooie topografische kaart. Thuis kun je de kaart van het gebied waar je naartoe gaat al downloaden, zodat je de app offline kunt gebruiken. De netwerklaag met knooppunten is helder en goed leesbaar. Jammer is dat je niet kunt zien welke trajecten onverhard of verhard zijn. Door de dikte van de netwerklijn is deze informatie van de kaart slecht te zien. Door de netwerklaag even van de kaart te halen kun je de ondergrond van het traject wel bekijken. Verder kun je routes als gpx-bestand importeren, bijvoorbeeld routes die je in één van de andere planners hebt gemaakt. De app is niet gratis, maar voor éénmalig een klein bedrag kun je de kaarten levenslang gebruiken, zowel op je telefoon als op je tablet/iPad.

Het gebruik

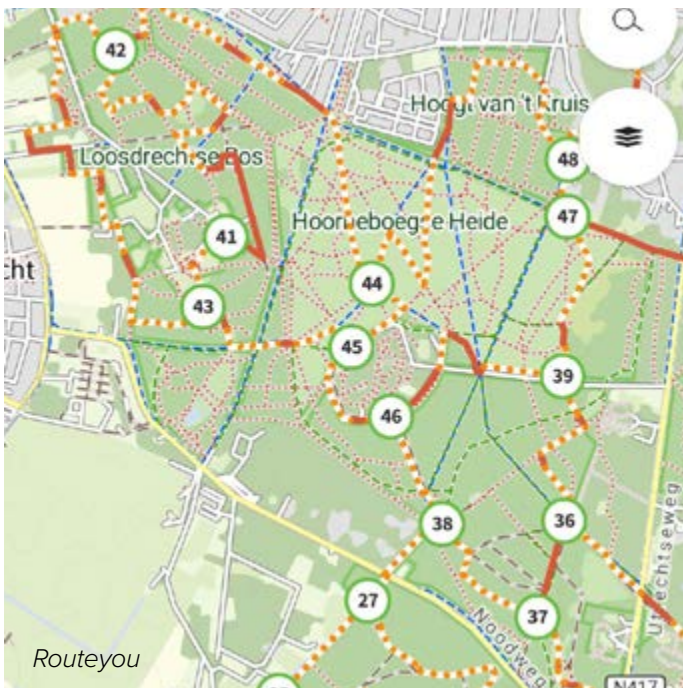
Je kunt de app vanaf een bepaald punt een route laten genereren via het netwerk of via wandelpaden. De lengte kun je zelf instellen. Zelf een route plannen kan, zeker op

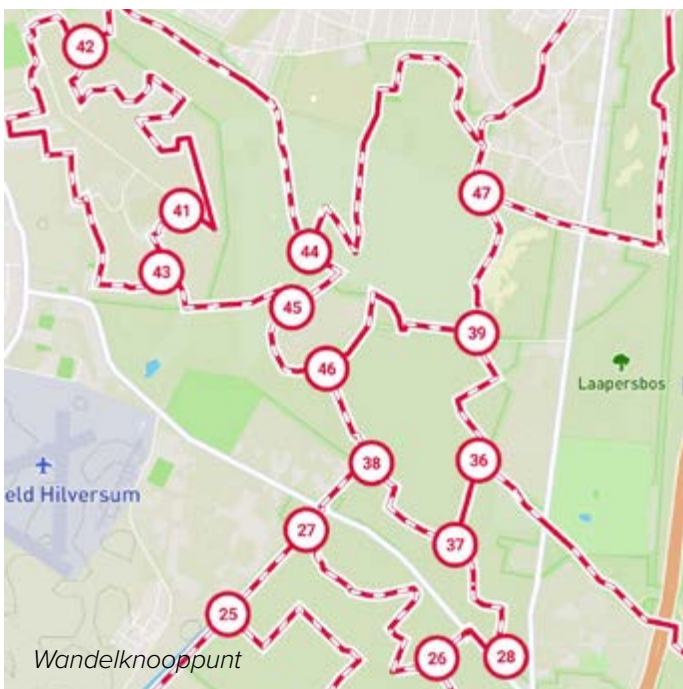
een tablet, maar vraagt wel meer handigheid. Voor het overzicht zou je ook op een pc de kaart van één van de hierna te bespreken websites kunnen gebruiken. Op de website van TeVoet staat op het tabblad Wandelroutes/Overzicht wandelroutes een stap-voor-stap-handleiding voor het gebruik van Topo-GPS.

Wandelnet

Wandelnet heeft op haar website en op de app naast een groot aanbod van wandelroutes (waarvan je een gpx-bestand kunt downloaden) ook een wandelrouteplanner. De kaart is gedetailleerd, doet denken aan een topografische kaart. Ze is wat traag bij verschuiven en inzoomen. Er wordt door Wandelnet hard gewerkt om de routeplanner verder te verbeteren. Het netwerk is duidelijk, en allerlei

weer terug. Je kunt de laatste stap eenvoudig wissen, maar achteraf de route aanpassen gaat lang niet altijd goed. Je kunt dan beter even opnieuw beginnen. Als de route klaar is kun je ze afronden (blauwe knop 'Route'). Je komt dan in een scherm met diverse opties: mogelijkheden om de route op te slaan in je Wandelnet App (ze komt dan bij je Favorieten te staan), een gpx-bestand downloaden, een folder downloaden met overzichtskaart en knooppuntenlijst, en er is een link naar een speciale pagina waarop alles wordt opgeslagen en bewaard. In de app wordt niet het gpx-bestand van de route opgeslagen, wel op de 'speciale pagina'. Je moet wel zelf zorgen dat je de link naar die pagina 'veilig stelt' anders vind je ze niet meer terug. Al deze verschillende opties maken het wat onoverzichtelijk. Standaard krijgt de route de datum als naam. Bij het maken van de route kun je dat aanpassen, na het opslaan niet meer. Je kunt de route downloaden voor offline gebruik tijdens de wandeling. Bij offline gebruik is de kaart niet optimaal. Tip: sla voor onderweg de gpx direct op in b.v. Topo-GPS, dan heb je tijdens de wandeling een mooiere kaart.

Routeyou

Routeyou (routeyou.com) is een routeplanner met zeer uitgebreide mogelijkheden, zowel wat betreft kaarten als wat betreft het plannen van routes. In Routeyou kun je uit verschillende kaarten kiezen, en aan de kaart diverse netwerken toevoegen (wandelnknooppunten, GR-netwerk). Op de wandelnknooppunten-netwerkkaart van Routeyou worden de onverharde trajecten gestippeld aangegeven, de verharde met een doorgetrokken lijn. Interessant is de OpenWalkMap waarop ook allerlei lokale wandelrondjes te vinden zijn.

Het gebruik

In Routeyou kun je ook routes laten genereren (Surprise-Me). Ga naar routeyou.com (website) of de routeyou app (gratis te downloaden), en klik op *Plan een route* en *Wandelnknooppunten*. Er verschijnt een kaart met de wandelnetwerken in Nederland en België. Kies voor een lus, stel de gewenste lengte in en klik op de kaart een startpunt aan. Op het kompassymbool kun je desgewenst aangeven in welke richting je de route wilt hebben. Dat kan handig zijn als je aan de rand van een mooi wandelgebied start. Via de optie Van A naar B kun je zelf een route uitzetten. Net als in de planner van Wandelnet kun je ook hier switchen tussen plannen via netwerk en vrij plannen. Als je je route hebt opgeslagen (hiervoor moet je wel een gratis account aanmaken) kun je een gpx-bestand of een kml-bestand downloaden. (Een kml-bestand heb je nodig als je MAPS.ME gebruikt.) Via de printoptie kun je o.a. een knooppuntenstrip downloaden. Je kunt de routes die je gemaakt hebt opslaan, en later weer gebruiken, ook in de app. De app van Routeyou is gratis, maar deze is druk door de advertenties en door de vele opties minder gemakkelijk in gebruik. Voor

handige plaatsen, zoals treinstations en bushaltes, kunnen toegevoegd worden. Naast de knooppuntennetwerken zijn ook de LAW's en Streekpaden zichtbaar (kunnen 'uit' gezet worden). Verhard/onverhard is niet zichtbaar op de kaart. Tijdens het plannen van de route wordt de lengte en het percentage verhard/onverhard steeds vermeld. Deze ondergrond-informatie is kennelijk wel beschikbaar. Jammer dat ze niet zichtbaar is.

Het gebruik

Er is geen 'Surprise Me'-optie. Het plannen van een route op de website/tablet gaat eenvoudig. Op een iPad en iPhone gaat het ook goed, op een android tablet of telefoon loopt de kaart soms vast. Het is mogelijk om te switchen van 'plannen via netwerk' naar 'plannen over alle paden' en

een advertentievrije website en app heb je een abonnement nodig. Iets voor als je routes plannen heel leuk gaat vinden.

Wandelknooppunt app

Deze site (wandelknooppunt.app) en de app zijn helemaal gericht op de netwerkwandelaar. Sven Nijs is de ontwikkelaar, een routeplannerontwerper van het eerste uur. Van alle trajecten wordt verhard/onverhard aangegeven. Ook na het plannen blijft deze informatie zichtbaar. Op de kaart wordt aangegeven waar er afsluitingen zijn, of andere (tijdelijke) problemen. De kaart is tamelijk 'kaal' met weinig topografische informatie. Dat maakt ze overzichtelijk, maar dat is meteen ook wel een minpuntje. De overige wandelpaden worden pas bij ver inzoomen goed zichtbaar.

Het gebruik

Je kunt ook hier routes laten genereren (Surprise Me). Bij alle routes wordt naast de totale afstand het aantal onverharde km aangegeven. De gemaakte routes kun je zelf een naam geven, een gpx-bestand downloaden, ze toevoegen aan je account of ze direct openen in de app. De website en de app zijn heel gebruiksvriendelijk. Voor

uitgebreidere mogelijkheden (plannen buiten het netwerk, routenavigatie) en als je meer dan 10 routes wilt opslaan heb je een abonnement (15 euro per jaar) nodig.

Virtuele wandelnetwerken de toekomst?

Momenteel worden door Wandelknooppunt en Routeyou ook virtuele wandelknooppuntennetwerken ontwikkeld. Deze netwerken bestaan alleen digitaal, ze zijn niet fysiek gemarkeerd in het veld. Ze zijn sneller en goedkoper te realiseren, vragen minder onderhoud en zijn flexibeler. In de Ardennen en in het Zwarte Woud zijn ze in Routeyou en Wandelknooppunt.app al te vinden. Voor de ontwikkeling wordt gebruik gemaakt van 'lokale' informatie over routes en paden. Deze virtuele netwerken maken het plannen van mooie wandelroutes eenvoudiger. Hoe deze ontwikkeling verder zal gaan is moeilijk te voorspellen. En niet iedereen zal het een vooruitgang vinden. Maar kennis nemen van de mogelijkheden is misschien niet verkeerd. Hopelijk nodigt dit stuk hiertoe uit. Veel wandelplezier!

Alice Drenthe

Regionieuws

Zuid-Holland - NABO Bodegraven: de gemeente is aan zet

Zoals gemeld in het septembernummer van Lopend Vuur (p.20) heeft de raad van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk een cruciale motie aangenomen tijdens de raadsvergadering van 5 juli 2023. In deze motie verzoekt de raad het college eerst de route van een alternatieve kruising vast te leggen en onderzoek te doen naar de bouwkundige mogelijkheden en de financiering daarvan, voordat de gemeente overgaat tot het op grond van de Wegenwet aan de openbaarheid onttrekken van de spoorwegovergang. Tijdens de behandeling noemde de wethouder deze motie een steuntje in de rug en zei hij bezig te zijn met het plannen van een gesprek dat inzicht zou moeten geven in de vervanging van de duiker(s) en de kosten. Begin augustus vernamen wij van ProRail dat het project vervanging van de duikers inmiddels al was aanbesteed en dat het project zomer 2024 zal worden uitgevoerd. Onderdeel van dit project is om ook "onze" duiker door een (veel) smallere buis te vervangen. Een eventuele voetgangersverbinding is niet in dit project opgenomen. Het

zou wel mogelijk zijn om deze duiker uit het duikerproject te halen en geschikt te maken om te kruisen, maar dan zou dat zo spoedig mogelijk moeten worden aangegeven. Dit was voor ons reden om een brief te sturen naar B&W van Bodegraven-Reeuwijk (GS Zuid-Holland en ProRail stuurden we een kopie) om zo spoedig mogelijk het in mei al aangekondigde overleg te beleggen waarin alle, ook technische, ins en outs besproken kunnen worden. TeVoet had intussen de zomer gebruikt om informatie in te winnen over subsidiemogelijkheden. Zo hebben wij constructieve gesprekken gehad met zowel de coördinator van het Europese subsidieprogramma LEADER Hollandse Plassen, als met de coördinator van de provinciale subsidie voor Sport & Recreatie. Ook is het ons gelukt een ervaren en kundig civieltechnisch expert te vinden die bereid is ons bij te staan.

Het overleg waar we zolang naar uit hadden gekeken vond plaats op 4 oktober 2023. Het werd een grote teleurstelling. ProRail gaf een presentatie van een uur met kostenramingen op hoofdlijnen voor een loopduiker en een voetbrug,

waarover vragen konden worden gesteld, maar waar weinig antwoorden op kwamen. Het is zo onduidelijk gebleven hoe ProRail de loopduiker technisch zou uitvoeren, en ook de kostenraming van 1 miljoen ± 300.000 Euro is on-inzichtelijk gebleven. Aangezien er geen ruimte voor overleg was hebben wij na afloop bij de wethouder erop aangedrongen op korte termijn in klein comité wel een echt overleg te laten plaatsvinden tussen ProRail, Provincie, gemeente en TeVoet. Die toezegging kwam er, maar werd enkele dagen later weer ingetrokken..., omdat volgens de gemeente ProRail en Provincie pas willen overleggen als de gemeente met eigen geld over de brug komt, (wat betreft de Provincie klopt dat o.i. niet). Zo lijkt het wel een kip-ei kwestie. We wachten nu op een raadsvoorstel met een kostenbegroting, zonder dat er een gesprek is geweest over het technisch ontwerp en hoe de kosten zo laag mogelijk kunnen worden gehouden. Heel jammer omdat het uiteindelijke bedrag van belang kan zijn voor de uitkomst van de raadsvergadering. Wij blijven naar creatieve oplossingen zoeken.

Eeffien Huizing

Zuid-Holland - Verrassende wending Klarenbeekse pad Ouddorp

In het vorige nummer van Lopend Vuur is uitgebreid aandacht besteed aan het kerkepad in Ouddorp. Nadat het beroep van TeVoet en Stichting Natuurlijk Ouddorp tegen de onttrekking aan de openbaarheid van het pad door de gemeente Goeree-Overflakkee op 9 mei 2023 gegrond verklaard was door de rechtbank, wilden wij graag met de gemeente en de eigenaren van het terrein in gesprek om te bezien hoe het pad heropend zou kunnen worden voor wandelaars. Pogingen van Stichting Natuurlijk Ouddorp (SNO) daartoe kregen geen gemeentelijke respons. Het waarom bleek al snel. Op 31 augustus jl. deelde de Raad van State ons mee dat de gemeenteraad hoger beroep heeft ingesteld. De gemeente laat zich daarbij vertegenwoordigen door advocatenkantoor Den Hollander Advocaten.

Een geniepig juridisch foutje

Begin oktober 2023 hebben wij gereageerd op de inhoud

van het beroepschrift. Wij stelden voorop dat SNO en TeVoet zich geheel kunnen vinden in de uitspraak van de rechtbank en dat wij daarom geen incidenteel beroep indienen.

In onze schriftelijke uiteenzetting hebben we de gehele geschiedenis nogmaals op een rijtje gezet en de Raad van State verzocht de uitspraak te bevestigen met verbetering van een juridisch foutje dat de rechtbank had gemaakt. Dit ietwat cryptische zinnetje heeft betrekking op het deel van het pad dat vlak langs het huis van de eigenaar loopt. Hiervoor duiken we diep in het dossier van de ruilverkaveling in de jaren '90.

De Landinrichtingscommissie die zo'n ruilverkaveling begeleid had voor het gedeelte van het pad dat langs het huis liep, een variant getekend die rekening houdt met de privacy van de eigenaren. Aan het eind van de verkaveling stelde de commissie het ontwerp Begrenzingsplan op en legde dat voor aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland (GS), waarna eenieder zijn zegje mag doen.

GS hebben de voorgestelde wijziging voor het Klarenbeeksepad overgenomen, waarbij het deel van het kerkepad dat over het erf en langs het huis van de eigenaren loopt (zie rood gemarkeerde deel op het kaartje) verviel ten gunste van het blauw gemarkeerde alternatief. Zo'n aanwijzing heeft per definitie tot gevolg dat het alternatief een pad is dat openbaar toegankelijk is. Paden die GS niet laat terugkeren verliezen per definitie hun openbare karakter.

Kennelijk was dit de gemeenteraad ontgaan toen hij in maart 2021 zowel het deel over de huiskavel als het alternatieve pad aan de openbaarheid onttrok. Wat niet openbaar is kun je niet nog een keer aan de openbaarheid onttrekken. En het privacy argument dat de eigenaar bleef aanvoeren voor de onttrekking hadden GS in 1996 al afgewogen in hun besluit over het Begrenzingsplan. Dit alles betekent hoe dan ook dat het besluit van de raad niet in stand kan blijven.

Onze deur voor overleg blijft openstaan

SNO en TeVoet blijven open staan voor een breed gedragen alternatief en zullen de raad voorstellen deze op de Wegenlegger te gaan vastleggen. Wanneer behandeling

van het beroep door de Raad van State plaatsvindt is nog onbekend. Wij blijven optimistisch over de uitkomst.

Bert de Boer en Peter Oosterling tekst en afbeelding

Noord-Brabant - Pad langs de Schietberg ten onrechte afgesloten

De bestuursrechter in Breda heeft in zijn uitspraak van medio oktober 2023 over het hek rond een bosperceel in Het Goordonk in Baarle-Nassau klip en klaar aangegeven dat het pad langs de Schietberg een openbare weg is. Iedereen zou er gebruik van moeten kunnen maken, of er nu een hek staat of niet. Hij heeft de gemeente huiswerk meegegeven om het handhavingsverzoek van heemkundekring Amalia van Solms en stichting Wandelnet opnieuw te bekijken. Zij hadden vorig jaar na de aanleg van het hek aan de gemeente gevraagd ervoor te zorgen dat er weer over het pad kan worden gewandeld.

Door de plaatsing van dat hek is de wandelroute over de schietbaan en langs de Schietberg onderbroken. De Schietberg was niet meer bereikbaar, jammer omdat deze cultuurhistorische plek zo'n tien jaar geleden door de inzet van gemeente en heemkundekring is opgeknapt. Dat is gebeurd in goed overleg met de vorige eigenaar van het bosperceel.

Juist om weer langs de Schietberg te kunnen lopen, heeft de heemkundekring samen met Wandelnet aan de gemeente Baarle-Nassau verzocht de doorgang over het pad weer mogelijk te maken. De gemeente heeft hier geen gehoor aan gegeven omdat zij van mening is dat er geen sprake van een openbare weg is, omdat het 'een smal en moeilijk herkenbaar pad is met een grillig verloop'. Optreden is dan niet mogelijk, aldus de gemeente.

De rechter geeft aan dat ook voetpaden als 'weg' worden gezien. De heemkundekring en Wandelnet hebben volgens de rechter met topografische kaarten aannemelijk gemaakt dat het pad er al sinds (in ieder geval) 1938 ligt. Aanduiding op deze kaarten doet de rechter al vermoeden dat het pad openbaar is: kennelijk was er een belang om het bestaan van dit pad op de kaart aan te duiden. Op geen enkele manier is volgens de rechter gebleken dat het pad gedurende al die jaren niet voor eenieder toegankelijk was.

Hij voelt zich hierin gesterkt door de vele getuigenverklaringen die de heemkundekring ter zitting heeft ingebracht – in totaal kon Amalia van Solms er 44 aan de rechter overleggen. Al deze mensen

konden getuigen dat zij zeker dertig jaar van het pad gebruik hebben gemaakt zonder dat afsluitingen, bordjes of anderszins hen dat hebben verhinderd. De heemkundekring had de rechter nog meegegeven dat het wandelpad is opgenomen in het regionale wandelnetwerk. Dat maakt het voor hem aannemelijk dat het pad door iedereen kon worden gebruikt.

Op de zitting heeft de gemeente dit allemaal niet bestreden, waarmee volgens de rechter is aangetoond dat het pad al minimaal dertig jaar voor eenieder openbaar toegankelijk is. En dat betekent dan weer dat het wandelpad langs de Schietberg een openbare weg is in de zin van de Wegenwet en de gemeente het handhavingsverzoek niet naast zich neer kan leggen.

De rechtbank geeft het college van B&W van Baarle-Nassau acht weken de tijd om een nieuw besluit te nemen op het handhavingsverzoek van de heemkundekring en Wandelnet om de wandelroute in ere te herstellen.

Harry Benschop

Noord-Holland - Hoge Dijk Aalsmeer

Jullie misten in het vorige nummer van Lopend Vuur een aflevering van het feuilleton over de Hoge Dijk in Aalsmeer. Hoe staat het nu met deze les "weerbarstigheid niet gesmeerde bestuurlijke molens"? Of is het eerder een lesje "uitroken, hoe gaat dat" ?

Nog even ter herinnering: de Hoge Dijk in Aalsmeer is een grasdijk waarover sinds jaar en dag een onverhard pad loopt, een fysieke herinnering aan de geschiedenis van de omgeving. Vrij uniek in dit sterk verstedelijkende gebied, een zachte wandelas richting het Groene Hart. Sinds twee jaar wordt dit pad gebarricadeerd door aanwonenden. Naar aanleiding hiervan deden werkgroep Hoge Dijk Open, Wandelnet en TeVoet medio 2022 gezamenlijk een verzoek aan de gemeente om handhavend op te treden. Daarbij werden wij gesteund door zo'n tweehonderd getuigenverklaringen dat het pad sinds jaar en dag open stond voor algemeen gebruik. Dit om mede aan te tonen dat het een "openbare weg" betreft op grond van de Wegenwet en dat daarom het gemeentebestuur het bevoegd gezag is. Voortvarendheid bleek de gemeente op dit issue helaas echter vreemd. Zo is er nu recent pas, na meerdere ingebrekestellingen onzerzijds en nu de stap naar de rechter, een formeel antwoord op ons schrijven.

Overleg

Wel was er in februari van dit jaar overleg op het stadhuis met de behandelend ambtenaar, de toenmalige wethouder en ook representanten van de hekkenplaatsers. De gemeente noemt het mediation. Ondanks het feit dat de gemeentelijke verantwoordelijkheid bij monde van de ambtenaar werd verworpen en ons handhavingsverzoek als niet ontvankelijk werd verklaard, gaf dat gesprek

hoop op een oplossing waarmee zowel wandelaars als aanwonenden zouden kunnen leven. De aanwonenden zijn tevens voor grote delen van de dijk eigenaar van de terreinen waarover het pad loopt. Zij hadden niet zo zeer een probleem met wandelaars maar met overmatige overlast door anderen. Deze was zich gaan voordoen vanaf het moment dat het Hoogheemraadschap gepaard aan dijkonderhoud, het graspad opwaardeerde met halfverharding. Gerapporteerd werd van (brom)fietsers, dagrecreatie, nachtvisserij, betreden van tuinen ter ontlasting, onderdak zoeken in schuurtjes, diefstal en zelfs molest. Tijdens het overleg leken voorgestelde fysieke voorzieningen, duidelijke gedragsinstructie en handhavingsmaatregelen een kans te kunnen krijgen om soelaas te bieden. De gemeente beloofde binnen een paar weken met een uitwerking te komen om daarna snel te kunnen bespreken. In het vooruitzicht daarop besloten we te wachten met juridische vervolgstappen.

Talmende gemeente

En toen? Het is bijna niet te beschrijven hoe deze 'window of opportunity' voor een minnelijke oplossing door het talmen van de gemeente werd gesloten, er bij een gemeente veel mis kan gaan, er onwil of onkunde is of andere zaken (het college viel, een rotonde bleek plots heel gevaarlijk, ziekte vlak voor een gemaakte afspraak, communicatie die bij de verkeerde gemeente terecht komt) een proces kunnen ophouden. Die paar weken werden maanden van aandringen via telefoon en email, zeuren om die uitwerkingsnotitie, pogingen een afspraak te maken... We waren al bezig zelf voorstellen verder uit te werken om eventueel samen te bespreken met de hekkenplaatsers. Uiteindelijk kwam er eind mei 2023 een schamele notitie van de gemeente en een afspraak... maar die bleek verkeerd gemaakt met de verschillende partijen. De hekkenplaatsers waren er wel, maar HDO, Wandelnet en TeVoet niet. Bericht werd dat de hekkenplaatsers ruggenspraak zouden houden met hun achterban. En dan is het intussen half juni en ontvangen wij bericht dat er op de dijk een incident plaats vond waarbij een pickuptruck werd leeggeroofd, bewoners werden bedreigd en er tijdens een achtervolging door de politie zelfs pistolen werden getrokken. De aanwonenden zien er definitief van af om mee te werken aan het verwijderen van de hekken. Terugvallend op de eerder ingenomen positie dat de gemeente geen verantwoordelijkheid heeft als wegbeheerder c.q. bevoegd gezag voor het pad over particuliere grond, wil de gemeente verder geen tijd meer steken in de zaak.

Juridische weg

Om een en ander weer open te breken bewandelen wij sinds juli 2023 daarom weer de juridische weg met een ingebrekestelling van de gemeente, bezwaar en beroep bij de bestuursrechter. Eindelijk ontvangen wij daarop

medio oktober een officieel voor beroep vatbaar besluit van het gemeentebestuur "wij gaan er niet over". Over de krakkemikkige inhoud zullen we het maar niet hebben. Onder leiding van Peter Oosterling worstelen we ons nu door de bestuursrechtelijke procedurele wirwar. We kunnen daaruit in ieder geval bijna zeker een financiële winst putten. Maar de bewandelbaarheid van het pad herstellen lijkt nog een moeilijke weg. De fysieke werkelijkheid op de Hoge Dijk is intussen dat er door aanwonenden meer hekken worden geplaatst... schijnbaar met tijdsloten, overdag open 's nachts dicht... Zit daar onder het gras toch nog een heel klein beetje perspectief voor een praktische oplossing?

Jeroen Jacobse

Noord-Holland - Valt het doek voor wandeltunneltje Leyduin?

Bij de ondertekening in april 2022 van de intentieovereenkomst om de veiligheid van deze overweg te verbeteren door de niet-actief-bewaakte-overweg (NABO) op het mooie Landgoed Leyduin op te heffen en te vervangen door een wandeltunneltje, waren er mooie woorden van spoorbeheerder ProRail en gemeente Heemstede. Toenmalig wethouder Nicole Mulder vond het belangrijk de route van oost naar west naar de kust voor langzaam verkeer te behouden. 'Opheffen van deze overgang is daarom niet wenselijk'. De twijfel die achter deze gebeurtenis schuilging kon je positief uitleggen. De gemeenteraad wilde immers ook onderzocht hebben wat de consequenties waren van het tunneltje ook geschikt te maken voor scootmobiel of rollator of zelfs de fiets. Zo'n brede onderzoeksvraag heeft het risico in zich dat het onderzoek duurt en duurt en de prijs van de tunnel alsmar hoger wordt. En precies om die reden trok de raad op 19 oktober 2023 op voorstel van Heemsteeds Burger Belang en VVD het eerder toegekende investeringskrediet terug en riep hij het college op de ambtelijke inspanningen te staken. Saillant in de motie is de overweging dat het project doorzetten '(...) een heilloze weg zal blijken (te zijn)'.

In het alweer verre verleden was Fietsersbond en Wandelnet geadviseerd om zich neer te leggen bij de sluiting van de noordelijker gelegen NABO Laantje van Alverna, in de wetenschap dat er 1,5 km zuidelijker een alternatieve spoorkruising bij Leyduin zou komen. Niet dus. Volgens de raad kan ook de wandelaar nog wel wat verder lopen; het is maar een halve km zuidelijk om bij de AHOB in Manpadlaan te komen en vergeet gemakshalve dat het dan nog een keer zo'n 700m naar Gasterij Leyduin is. Voor zover TeVoet na kan gaan moet de procedure om de NABO aan de openbaarheid te onttrekken nog plaatsvinden. Vandaar het vraagtken in de titel; er is nog een sprankje hoop. Temeer omdat het college nog niet heeft besloten of het de motie gaat uitvoeren.

Peter Oosterling

Utrecht - “Geen asfalt op het oude spoor”:

3e actie in 10 jaar

Onverharde wandelpaden blijven een gewild doel voor fietsasfalt. Ook al zijn de plannen in 10 jaar al twee keer in een gemeenteraad weggestemd. In de Gemeente De Ronde Venen kwam het asfalteren van de voormalige spoorbaan gewoon weer voor de derde keer boven water. De gemeente geeft op haar website als argumentatie voor de noodzaak van het aanleggen van een fietspad naast een wandelpad op de spoorbaan (ook wel genoemd Bellopad): “De toename van het aantal woningen zorgt voor een toename van het aantal auto’s en daarmee de noodzaak van het bieden van volwaardige alternatieven voor de auto en het stimuleren van het fietsgebruik”. De Gemeente noemt ook het belang om de voormalige spoorbaan geschikt te maken voor meer doelgroepen dan wandelaars en hondenbezitters, zoals fietsers en mensen die minder goed ter been zijn. “Hun nobel streven, met de doelen zijn wij het eens, maar waarom het enige echte mooie natuurlijke wandelpad in onze gemeente hiervoor opofferen?”, reageerden veel bewoners (inmiddels ongeveer 2000 handtekeningen tegen). Voor veel bewoners het enige pad waarover zij dichtbij huis ongestoord door ander verkeer kunnen wandelen in een natuurlijke omgeving. TeVoet werd onlangs over deze plannen gemaild door bewoners uit de Gemeente De Ronde Venen, verenigd in de lokale actiegroep “Geen asfalt op het oude spoor”. Zij herinnerden zich TeVoet van vorige acties rond het mogelijk asfalteren van de spoorbaan in 2012 en 2019. En van 20 jaar geleden toen TeVoet-leden hebben samengewerkt met bewoners om de oude spoorbaan tussen Mijdrecht en de Demmeriksekade opengesteld te krijgen voor wandelaars.

Inmiddels zijn er brieven met bezwaren gestuurd aan het gemeentebestuur door verschillende organisaties. Wandelnet en TeVoet wijzen gezamenlijk op het belang als exclusief wandelpad. Leden van de Fietsersbond zien veel bestaande knelpunten voor fietsers, die vragen om aandacht en investering in verbetering van de infrastructuur en zien geen meerwaarde. Natuurorganisaties vrezen de effecten op de natuur van een fietspad naast het wandelpad op de voormalige spoorbaan, bijvoorbeeld door verlichting. Wandelgroepen van Senior Sportief Actief De Ronde Venen zijn bang hun wandelgebied kwijt te raken. Het wandelpad is in dit gebied een essentiële natuurlijke schakel in het Wandelnetwerk van de provincie Utrecht tussen de schaars aanwezige overige exclusieve onverharde paden in de omgeving. De gemeenteraadsliden onderkenden in 2012 én in 2019 het belang van de oude spoorbaan voor hun bewoners als exclusief wandelpad in een natuurlijke omgeving. De plannen voor een fietspad over het Oude Spoor verdwenen in de ijskast. Helaas is het plan daar nu weer uitgehaald. We hopen dat onze vereende krachten en acties weer overtuigend genoeg gaan zijn.

Ineke Thierauf, regiocontactpersoon

Limburg - Voortgang Wandelnetwerken Limburg

Het Wandelnetwerk (WKN) Zuid-Limburg heeft veel moeite ondervonden van een beer die op het pad kwam. Het laatste overleg met Natuurmonumenten leverde nog 20 problemen op. Natuurmonumenten wil kwetsbare gebieden beter beschermen, en zelfs stukken LAW's door hun gebieden niet meer toelaten. Terwijl juist de LAW's in Zuid-Limburg allemaal zullen opgenomen worden in het wandelnetwerk. Helaas wordt hierdoor ook de Dutch Mountain Trail niet in het wandelknooppuntennetwerk (WKN) opgenomen. Daarentegen naar verwachting wel het Nederlandse deel van de LAW Rivierpark Maasvallei. Al met al is het project flink vertraagd. De planning is nu om het bestek (waar worden de palen geplaatst) begin 2024 klaar te hebben. Begin 2025 zal dan naar verwachting het nieuwe netwerk geopend worden. Tot die tijd worden de huidige ‘gekleurde paaltjes’ routes door de gemeenten onderhouden. Veel van deze routes staan op de site van Visit Zuid-Limburg, We hebben aan de coördinator Routepunt Zuid-Limburg gevraagd om in de toekomstige routeplanner via RouteYou informatie te kunnen zien over het percentage onverhard van een gewenste route. Wordt vervolgd. Vragen en opmerkingen zijn nog steeds zeer welkom.

In Noord- en Midden-Limburg zijn al wel functionerende WKN. In de verschillende gemeenten/regio's bestaan hiervoor verschillende markeringen. Er is wel een gemeenschappelijke routeplanner (zie <https://www.hartvanlimburg.nl/nl/wandelrouteplanner-limburg>). De planner is gemaakt door EasyGIS in afstemming met de Routebureau's van Brabant en Noord- en Midden-Limburg. In deze planner zijn de verharde (bruine) en onverharde (groene) trajecten duidelijk zichtbaar. Laarzenpaden worden blauw aangegeven. Op een tweede blad van de planner kunnen ‘de mooiste (netwerk) routes’ van Midden-Limburg zichtbaar gemaakt worden. Ook zijn de knooppunten in het aansluitende Oost-Brabant opgenomen. Het unieke van deze routeplanner is, dat deze altijd actueel is, doordat wijzigingen in de paden direct vanuit EasyGIS in de planner terecht komen.

Diny van Faassen, regiocontactpersoon Limburg